

İrgil: Doçentlik yasa tasarısı 200 bin akademisyeni etkileyecek

CHP Bursa Milletvekili ve Eğitim Komisyonu Üyesi Ceyhun İrgil, Meclis'e gelen doçentlik yasanının öznesinin dil barajının azaltılması ve sözlü sınavın kaldırılması olduğunu belirterek, "Yasa tasarısı salt yardımcı doçentler gibi algılanıyor ancak sonuçta doktoralı herkesi ve sonuçları nedeniyle akademik yaşamı, dolayısıyla 200 bin öğretim üyesi ve görevlisini etkileyecek bir yasa tasarısı" dedi.

Yayınlanma: 12:43 - 22 Ocak 2018

Aa

Üniversitelerde 'Yardımcı Doçent' unvanını kaldırarak 'Doktor Öğretim Görevlisi' kadrosuna dönüştüren yasa teklifinin komisyonda bazı değişikliklere uğraması bekleniyor. **TBMM** Eğitim Komisyonu üyesi **CHP**'li Ceyhun İrgil'in açıklamasına göre, YÖK'ün komisyon üyelerine bilgilendirme toplantısında en başta ismin 'öğretim üyesi' olması yönünde uzlaşıldı.

Tasarı sadece 'yardımcı doçentliğin' ismini değiştiriyor ama tasarının öznesi dil barajının azaltılması ve sözlü sınavın kaldırılması diyen İrgil devam etti: "Asıl sorun doçentin bilim alanındaki yetkinliğini sorgulayan, denetleyen ve bilimsel sürekliliği sağlayan bir önlem yok. Bu kanun tasarısı makul, sakın ve akılcı bir yaklaşım gösterilip, uzlaşırsa akademik yaşamdaki sorunların çözümü için bir fırsat olabilir. Yasa tasarısı salt yardımcı doçentler gibi algılanıyor ancak sonuçta doktoralı herkesi ve sonuçları nedeniyle akademik yaşamı, dolayısıyla 200 bin öğretim üyesi ve görevlisini etkileyecek bir yasa tasarısı."

İSİM KONUSUNDA FİKİR BİRLİĞİ

Tasarının tartışmalı noktaları, YÖK'teki toplantı, getirilen öneriler ve akademisyenlerin görüşlerini kapsayan geniş bir değerlendirme yazısını önceki gün sosyal medya hesabından yayınlayan CHP **Bursa** Milletvekili Dr. Ceyhun İrgil "İsim konusunda fikir ayrılığı yok" dedi. İrgil paylaştığı yazıda, toplantıdaki tüm üyelerin YÖK'ün önerdiği

ismi beğenmediklerini belirterek şu ifadelerde bulundu: “YÖK de bu isimlendirmenin içlerine sinmediğini ifade etti. Bu nedenle konuyu uzatmadan, ‘Doktor Öğretim Üyesi’ üstünde uzlaşıldığını söyleyebilirim. Tıp doktoru ile karışma olasılığına karşı ‘Uzman Öğretim Üyesi’ de olabileceğini ifade ettik ancak sonuçta görüşüm; komisyondan ‘Doktor Öğretim Üyesi’ olarak geçecek gibi.”

BİLİMSEL YETERLİLİK SORUNLU

Sözlü sınavın kaldırıldığı tasarı ile doktorasını tamamlayan herkesin, salt belgeler üzerinden Üniversiteler Arası Kurul’dan (ÜAK) ‘doçentlik belgesi’ alabileceğine değinen İrgil, üniversitelerin de, hiçbir görüşme yapmadan bu doçent adayının eser ve yayınlarını değerlendiren jüri raporuyla, salt dosya üstünden doçent atayabileceklerini söyledi. Kişinin etik dışı yollarla elde edilmiş kuşkulu yayınlar ve çalışmalar sunabileceğini belirten İrgil, “Hiçbir görüşme ve yeterlilik/yetkinlik sınavına tabii olmadan doçent olmanın önü açılıyor” dedi. İrgil yazısında şunları kaydetti:

“Tasarının en sorunlu yanı; doçentlik bilim alanının tamamında adayın bilimsel yeterliliği ve uygulamadaki yetkinliği ölçülüyor. Bu da gelecekte örneğin karaciğeri bilen ama mideden anlamayan bir cerrahi profesörünün olmasına yol açacaktır. Eleştirdiğimiz, beğenmediğimiz ve bugün kaldırılacak olan doçentlik sınavlarının stresi ve hazırlanma süreçleri en azından adayların tüm bilim alanında teorik çalışmasını zorlayan bir sistemdi. Bilim alanındaki bu açığı ve sorgulama süreci açığını kapatacak bir çözüme ihtiyaç var. Zira tek ve dar bir alanda doktora yapan öğretim üyesini doçent olurken alan bilgisini genişletmeye ve okumaya zorlayan hiçbir yaptırım yok.”

REKTÖRÜN JÜRİSİ BAĞIMSIZ OLAMAZ

Tasarıyla şartlarını yerine getirdiği üniversitede doçent olan kişinin başka bir üniversiteye geçiş yapmak isterse bu kez gideceği yerin koşullarını yerine getirmesi gerekiyor. YÖK bunu “Her üniversitenin düzeyi ve zorluğu aynı değil, bu nedenle doçentlik kişiye değil kadroya mahsustur” diye açıklıyor. Kısacası kriterleri yerine getiren ve ÜAK’tan ‘doçentlik yetkinliği’ alan kişi üniversitelerin kriter ve koşullarını sağlarsa doçent olabilecek. CHP’li İrgil, “Burada bizim itirazımız kişilerin kaderlerinin ve kariyerlerinin rektöre veya rektörün belirleyeceği jüri ve kriterlere bırakılmaması” diyerek ekledi: “Bu kriterler somut, objektif, ölçülebilir ve makul olmalıdır. Bizim önerimiz son değerlendirme jürilerinin üniversite dışından ve merkezi olarak belirlenmesidir. Zira rektörün belirleyeceği jüri rektörün etkisine daha çok girecektir.”

YÖK ELEŞTİRİLERE AÇIKTI

Yazısında, tasarıda fazlaca hukuki ve teknik problemlerin olduğunu belirten İrgil, örneğin mevcut sistemde sözlü sınav aşamasında olan doçent adaylarının durumlarına ilişkin net ifadelerin bulunmadığına vurgu yaptı. YÖK’teki toplantıda da pek çok sorun hakkında görüş bildirildiğini yazan İrgil şöyle devam etti:

“Toplantıya katılanlar; özellikle bizzat komisyon başkanı Emrullah İşler, Lale Karabıyık, Gaye Usluer, Mustafa Akaydın, Mustafa Balbay, Metin Lütfi Baydar, Bülent Bektaşoğlu, Zühal Topçu, Kamil Aydın, Mahmut Toğrul, Lezgin Botan tarafından tasarıya yapıcı eleştiriler getirdi. YÖK de eleştirilere açıldı ve bazı değişiklikleri kabul ettiler.”

BİLİM SİYASETE KURBAN EDİLMEZSE...

CHP'li İrgil'in değerlendirme yazısında ele aldığı diğer başlıklar şöyle:

- **SÜREÇ HIZLI İŞLEDİ:** Tasarıyı kimler hazırladı, nasıl hazırlandı, paydaşları kimdir, tam olarak bilmiyoruz. YÖK tasarımı MEB'e ve TBMM'ye sevk ettikten bir gün sonra komisyon üyelerine bir bilgilendirme toplantısı yaptı. Bir anlamda “Bunu yaptık, durum bu” toplantısı. Elbette tasarıya ek yapmak, değiştirmek mümkün ama işin içine ‘siyaset’ ve ‘oylama’ girince maalesef evrensel bilimsel doğrular bile siyasi görüş ve oylamalara kurban edilebiliyor. En saf gerçekler ve bilimsel doğrular, gerçekler ‘basit parmak oylamasına’ indirgenabiliyor.
- **YENİ KADRO:** Tasarıyla getirilen yeni kadronun özlük haklar ve maaş olarak doçent kadrolarına eşitlenmesi gerek. Maddi yarışın bir yana bırakılması ve genç bilim insanlarının refah içinde çalışması, doçentliğin salt bir bilimsel kazanım ve unvan olması, insanların maddi nedenlerle doçent olmaya çalışmamları, doçentliğin bir getiri meselesi değil, bir onur ve bilimsel unvan olarak görmeleri önemlidir.
- **DİL SINAVI:** Çok tartışmalı bir konu. Bu konuda ciddi mağdur akademisyen var. Ancak bir o kadar akademisyen de ‘dil bilmeyen’ akademisyenin nasıl bilimsel araştırma ve okuma yapabileceği konusunda endişeli. Dil meselesini akademinin kalitesi ile doğru orantılı gören çok sayıda bilim insanımız var. Buna karşın batı ülkelerindeki gibi kendi alanlarında dil bilmeye gerek olmadığı da savunuluyor. Bu tartışmaya girmeden sonucu söyleyeyim; bu tasarı ile dil sınavı barajı 55 yapılıyor. Ancak üniversiteler isterlerse kendi dil barajlarını şart koşabilecek. Özetle; doktora 55 puanlık yabancı dil bileceksin, ötesinde üniversitenle anlaşacaksın.
- **DOÇENT ATAMASI:** Doçentlik yeterlilik veya yetkinlik meselesi bu tasarı ile merkezi hale geliyor. Doçentlik yeterliliği YÖK/ÜAK tarafından yapılan çalışmalar üzerinden değerlendirilerek unvan verilecek. Herhangi bir bilim sınavı ve dil sınavı olmadan bu tasarıya göre unvan ataması yerel yani üniversiteler tarafından yapılacak.
- **ZAMAN KOŞULU:** YÖK toplantısında şöyle sordum; “Dokorasını alan ertesi gün, hafta ve ay doçentliğe başvurabilir mi?” Bu konuda tasarıda engel ve koşul yok ancak hayatın akışı ve doktora sonrası yayınların puanlanması elbette pratikte hemen doçent olmayı mümkün kılmıyor. Ancak bir zaman kısıtı konabilir mi? Olmalı mıdır? Yoksa ölçü kişilerin performansı, çalışması ve emekleri mi olmalıdır? Şu an yardımcı doçent ve doktora sahibi akademisyenler için bir kereye mahsus tasarıya konabilir mi? Bu tartışılır.
- **ULUSAL VERİ ARŞİVİ:** Eser değerlendirme kriterlerinde objektiflik, gerçeklik, yetkinlik, adalet ve denetlenebilirlik çok önemli. Bu konuda her toplantı ve ortamda ÜAK veya YÖK'ün kesin, net, adil ve objektif kriterler belirlemesi gerektiğini söylüyoruz. Bunun yasa içinde yer alması zor. Ancak yönetmelik ile sağlanabilir. Ancak burada asıl sorun akademik değil ahlaki...
Özellikle
Sahte tez,
Paralı makaleler,
Tez dükkanlarında yazılan ısmarlama tezler,
İntihal,
Kopya yayınlar, bölümler
Başkasına yazdırılmış yayınlar,
Yancı yayınlarda imza sahibi olmak,
Emek hırsızlığı,

Kalitesiz dergilerde yayınlanan çalışmalar,
Çeviri kopya çalışmalar, projeler,
Başkasını sınava sokarak geçilen sınavlar,
Ücretle yazdırılan kitap ve alışmalar,
Verileri oynanmış araştırmalar,
Soru alarak sınav geçenler,
Torpil, siyaset ve yandaşlık ile statü edinenler,
FETÖ aracılığı ile kariyer sahibi olanlar,
Özel üniversite veya yurtdışında kariyeri kuşkulu olanlar,
Feodal ilişkilerle elde edilen konumlar,
Aile bağları ile sağlanan kadrolar,
Siyasi ilişkilerle kapılan koltuklar,

...ve daha onlarca farklı etik sorun var. Bu vicdani, ahlaki ve hukuki sorunları kusursuz test edecek ve denetleyebilecek bir sistem maalesef henüz yok. Maalesef akademik dünyada gençleri eğitecek ve bilim yapacak insanlar için bu konuları dile getirmek bile çok acı. Bu konuların akademiye kuşkusunun bile olması üniversitelerin zayıf karnıdır. Nitekim ortaya çıkan sonuçlar, bilimsel ölçümler, yaşanan ve kamuoyuna yansıyan ve giderek artan tuhaf olaylar akademinin kalitesinin düzeyini ve bu kuşkuları gerçekliğini ortaya koymaktadır. Bu konuda YÖK toplantısında YÖK bünyesinde oluşturulacak yazılım ile ULUSAL BİR AKADEMİK VERİ ARşIVI oluşturulmasını istedik. Bu veri tabanının herkese ve denetime açık olmasını, şeffaf bir arşivin yararlı olacağını, ancak bu ulusal arşive kabul edilen ve referans alan çalışmalar değerlendirilmeli.”

KARİYER AMA NASIL, NİÇİN VE KİMİN İÇİN?

CHP Bursa Milletvekili Dr. Ceyhun İrgil, değerlendirmesindeki akademik kariyerin niteliği bölümünde “Kariyerin tek ölçüsü yayın, bilgi değil sosyal etkinlik ve hayata karşı sorumluluk da olmalıdır” diyerek şu tespitlerde bulundu:

“Ülkemizde akademisyenlik ve unvanlar salt bir tıtr, san, kariyer basamağı. Oysa öğretim üyeliği aynı zamanda filozofik ve yaşam biçimi, kişilik konusu. Salt bu unvan için ‘kendine çalışan’ kişilerin bu unvana ulaştıktan sonraki egoları, kibirleri ve anti sosyal tutumları şaşırtıcı değil. Zira bu süreçler çok zorlayıcı ve ülkenin koşulları zaten kişilerin hobi edinmesine, sosyal bir etkinlikte çalışmalarına, STK'lar içinde bulunmasına, bir sanat ve spor dalı ile ciddi ama amatör düzeyde ilgilenmesine, zaman harcamasına kısıtlamalar getiriyor veya kişilerin bu yanlarının ortaya çıkmasına ve gelişmesine izin vermiyor. Kendi bilim alanında veya dışında, ilgili veya ilgisiz bir konuda gönüllü amatör çalışmalar yapan, toplumun ve insanların daha iyi yaşaması için çaba harcayan, yazan, düşünen, emek harcayan, kendine ve ailesine ayırabileceği zamanı toplumsal ve insani konulara harcayan, alanı dışında da çalışmalar yapan, başka konularda sertifikalar edinen idealist veya girişimci insanların bu çabalarının da bir değeri ve anlamı olmalıdır.

Toplumlar bu gönüllü ve insani, sosyal çabaları teşvik etmez ve ödüllendirmezse, giderek zengin, belki bilimsel, belki bir dolu kariyerli insanımız olabilir ama sosyal olarak kabızlaşmış, empatiden yoksun, duyarsız yığınlara dönmüş, bencil ve üstelik bu kişilikleri ile rol model olmaya aday veya rol model olan eğitimcilerle sahip olacağız.

Ancak ‘insan’ olmanın gereği olan ‘duyarlılığı’ ve ‘inceliği’ bile anlatamayacağımız küntlükte, köşeli, keskin, radikalleşmeye müsait, işlenmemiş ve kaba duyguları, aklından büyük akademisyenlerimiz ile yüksek öğretim

içinden çıkılmaz bir kısır döngünün körlüğünde, kendi içinde, salt kendine çalışan, kendine anlatan, kendi kendini dinleyen, kendi etrafında dönen, kendinden başkasını tanımayan, kendini tanımayan da ötekileştiren, düşmanlaştıran, küçümseyen, küçük dağların yaratıcısı, büyük dağların yamacı, illa ki biat etmek zorunda kalan ve illa ki kendine biat edilmesini isteyen ama en acısı da kendinden menkul bir akademik kitle ile 'üniversal' de, bilimsel de, medeni de olunmaz (Biliyorum cümle çok uzun oldu ancak bu dert te çok büyük ve önemli arkadaş... Hatta en önemli konu. Bunu çözssek ne YÖK'e ne de sınavlara ihtiyacımız kalmayacak. Sizler de bizler de toplumda mutlu, barış ve refah içinde olacak.)

Madem bu konu önemli ve konuştuğumuz herkes bu konuda hemfikir. Öyleyse neden uygulanmaz? Bu verileri değerlendirmek, objektif bir kriter haline getirmek, puanlamak, değerli ve anlamlı kılmak bu kadar zor mu? Yoksa akademi bu kriterlerden çekiniyor mu? Ya da tek derdi, varsa yoksa bir an önce 'hoca' olmak mı?"

aile Bursa Ceyhan İrgil CHP Emrullah İşler FETÖ Kamil Aydın kariyer kurban Lale Karabıyık Meclis Metin Lütfi Baydar
Mustafa Akaydn Sanat sosyal medya TBMM torpil

